

Видання Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

№16

ЛИСТОПАД-ГРУДЕНЬ 2009

УНІВЕРСИТЕТ

З НОВИМ РОКОМ
ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Дорогі колеги, працівники, студенти!

Щиро вітаю вас з Новим роком і
Різдвом Христовим!

Нехай ваші серця будуть зігріті любов'ю і теплом, домівки повняться добром, радістю та Божим благословенням, а очі світяться щастям.

Хай надія і віра в себе і свої сили надихає вас на здійснення найзаповітніших мрій. Зустрічаючи Новий рік, побажаємо один одному Віри в процвітання нашої країни. Нехай з останніми хвилями Старого року вас покинуть турботи, а Новий 2010 рік буде щедрим на цікаві плани, досягнення і здобутки.

Бажаю, щоб Різдвяна зоря запалила у ваших серцях вогонь любові, надії, оптимізму, наснаги та невичерпної енергії в ім'я України!

*Богдан Остафійчук,
ректор Прикарпатського
національного університету імені
В. Стефаника, член-кореспондент
НАН України, доктор фізико-
математичних наук, професор*

Дорогі друзі, шановні читачі нашої газети!

Прийміть наші найщиріші вітання з Новим роком та Різдвом Христовим. Нехай ці свята, які є вісниками оновлення, мрій і сподівань, принесуть вам і вашим родинам добро, мир і достаток. Бажаємо, щоб у новому році ви зробили все те, про що так давно мріяли. Віримо, що в новому році ви відчуєте турботу з боку колег, тепло друзів і близьких. Дякуємо за плідну співпрацю та сподіваємося на її успішне продовження в наступному році.

Щастя вам, міцного здоров'я, здійснення найзаповітніших бажань!

Редакція газети "Університет"

ВІТАЄМО!

Професори, викладачі, працівники і студенти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника вітають свого ректора з високою державною нагородою – «Орденем Ярослава Мудрого».

Бажають йому козацького здоров'я, княжої мудрості, творчої наснаги та нових наукових здобутків!

Звітують НТШівці

26 листопада 2009 року в Будинку вчених відбулись загальні звітні збори Івано-Франківського осередку наукового товариства імені Т. Шевченка. У роботі зборів взяв участь ректор Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, професор Богдан Остафійчук. Після вступного слова голови осередку, професора Василя Мойсишина науковці заслухали доповідь професора кафедри загальної хірургії Івано-Франківського медичного університету Степана Геника "Деякі загрозливі складові нашого здоров'я і життя".

У доповіді науковця йшлося про те, що виробники часто невинно вносять до складу продуктів різноманітні хімічні барвники, консерванти, антиокислювачі, загусники, стабілізатори, емульгатори, середники для покращення смакових якостей, підсолоджувачі, розрихлювачі. Тому продукти не мають терміну зберігання, їх не викидають, а перештамповують на них терміни зберігання тощо... Через це лікарі відмічають у наших сучасників значне зниження імунітету та опірності до різних інфекційних захворювань, підвищення захворюваності, обумовлених порушенням обмінних процесів, збільшенням пухлинних процесів. Водночас у різних областях нашої держави зростають випадки отруєння, особливо серед дитячого населення.

Деякі нечисті на руку виробники, щоб не втратити та й зекономити, виробляють ковбасу з несвіжого м'яса, а щоб приховати цей факт, додають у сировину, в якій вже закінчився термін зживання, різні хімічні ароматизатори, підсилювачі смаку, соєвий ізолят. За спостереженнями спеціалістів, приблизно на 7 підприємствах з 10 порушуються санітарні умови.

Користуючись безконтрольністю влади, оптові продавці витримують м'ясо в чадному газі, який реагує з міоглобіном, тобто білком, що міститься в м'язах й кістковій тканині. Дрібні торгівці підфарбовують м'ясо фуксином (барвником, що використовується в гістології). Часто у воду, заморожену на тушу тварини, додають антибіотики. Науковець запитує: чому, враховуючи таку шкідливість для людського здоров'я, величезна маса різноманітних продуктів без належного стандартизування та оцінки користі чи шкоди для здоров'я надходить у торговельну мережу? Як нація може бути здоровою, якщо вона споживає практично синтетичний продукт,

який не приносить ніякої користі? Доповідь викликала зацікавлення та жваву дискусію присутніх. Вони підготували Звернення до Івано-Франківської ОДА та обласної Ради, що містить конкретні пропозиції для наведення порядку на споживчому ринку.

Наступним заходом на Зборах була презентація наукового журналу "Прикарпатський вісник НТШ", що видається у чотирьох серіях ("Число", "Слово", "Думка", "Пульс"), та книги "Івано-Франківський осередок Наукового товариства імені Т. Шевченка: Біобібліографічний покажчик (2000-2008)". Під час презентації виступили та відповіли на запитання відповідальні за випуски серій "Прикарпатського вісника НТШ" професори Василь Мойсишин, Степан Хороб, Микола Кугутяк, Ганна Ерстенюк.

Другу частину Зборів було присвячено звіту Президії та Ревізійної Комісії про діяльність Осередку НТШ за період з листопада 2008 до листопада 2009 року.

Голова Івано-Франківського осередку НТШ, професор Василь Мойсишин відзначив, що за звітний період Івано-Франківський осередок НТШ поповнили 23 науковці і він нараховує 126 членів. До раніше діючих 10-ти комісій додалися ще дві – економічна та інформаційних технологій.

До основних здобутків Осередку за рік слід віднести:

- 1) проведення на належному рівні XX наукової сесії НТШ (видано Програму сесії, виголошено 97 доповідей, у роботі сесії взяло участь 250 осіб);
- 2) видання чотирьох томів "Прикарпатського вісника НТШ" (серії "Число", "Слово", "Думка", "Пульс");
- 3) видання книги "Івано-Франківський осередок Наукового товариства імені Т. Шевченка: Біобібліографічний покажчик

(2000-2008)" обсягом 622 стор.;

4) проведення в рамках проекту "Сторінки української науки":

а) Всеукраїнської наукової конференції "Розвідка та розробка родовищ нафти і газу" до 100-х роковин від дня народження докт. техн. наук, професора, заслуженого діяча науки Емануїла Чекалюка (9 жовтня 2009 р., м. Івано-Франківськ);

б) першої Міжнародної науково-практичної конференції "Бабенківські читання" на вшанування пам'яті докт. мед. наук, професора, заслуженого діяча науки України Георгія Бабенка (29-30 жовтня 2009 р., м. Івано-Франківськ);

5) підготовча робота до спорудження погруддя дійсному члену НТШ Іванові Пулюю в м. Івано-Франківськ (є відповідне рішення Івано-Франківської міської ради, проект пам'ятника, відкрито цільовий рахунок для перерахунку коштів; відповідальний за цю ділянку роботи депутат міської Ради Стефан Пілка);

6) проведено з Обласним клубом української інтелігенції імені Б. Лепкого (президент Уляна Скальська) та обласною організацією ВУТ "Просвіта" (голова Петро Арсенич):

а) вечір пам'яті Симона Петлюри (до 130-річчя від дня народження, 5 липня 2009 р.);

б) урочисте засідання, присвячене 65 річчю від створення першого уряду УПА-Української Головної Визвольної Ради (19 липня 2009 р.)

в) презентації книги "Лицар української церкви" (до 50-річчя від дня смерті о. Антонія Казновського; 12 лютого 2009 р.), монографії Наталії Мафтин "Західноукраїнська та еміграційна проза 20-30-х років XX століття: Парадигма реконквісти" (квітень 2009 р.), збірника "Шевченкіана Богдана Лепкого" (17 травня 2009 р.);

7) у грудні 2008 року було організовано Осередком разом з краєзнавчим музеєм у міській ратуші виставку стародруків, видань НТШ кінця XIX – першої половини XX століття, сучасних видань НТШ, присвячену 135-й річчю НТШ;

8) у рамках Дня науки у травні 2009 року у виставковому центрі ІФНТУНГ було організовано виставку сучасних видань Осередку за період 2000-2009 рр.

Заслухавши виступи голів комісій та присутніх членів Осередку, загальні звітні збори ухвалили:

1. Схвалити результати науково-дослідної роботи Івано-Франківського осередку НТШ. Продовжити працю в напрямі фундаментальних та прикладних досліджень у царині

гуманітарних і точних наук.
2. Надалі одним із найважливіших напрямів діяльності осередку вважати підготовку серій Число, Слово, Думка, Пульс "Прикарпатського вісника НТШ" та монографічних робіт з важливих проблем українознавства, історії, медицини, гірництва, залучати до цієї справи найкомпетентніших науковців комісій.

3. Подбати про реєстрацію фахового журналу "Прикарпатський вісник НТШ" і про створення його електронної версії.

4. Створити Інтернет-сторінку Івано-Франківського осередку НТШ.

5. Провести презентацію монографії Георгія Рудька та Олега Адаменка "Землелогія. Еколого-ресурсна безпека Землі" (грудень 2009 р., екологічна комісія).

6. Провести вечір пам'яті до 100-річчя від дня народження Марка Боеслава (філологічна комісія).

7. Заслухати звіт про роботу історичної комісії Осередку за 2000-2009 рр. (січень 2010 р.)

8. Продовжувати роботу, яка спрямована на відкриття пам'ятника (погруддя) І. Пулюю на однойменній вулиці м. Івано-Франківськ.

9. Завершити формування економічної комісії та комісії інформаційних технологій.

Під час роботи зборів у Будинку вчених було розгорнуто виставку з нових видань Осередку, серед яких відзначимо ювілейне ілюстроване видання "Західно-Українська народна республіка (1918-1923)", підготовлене науковцями історичної комісії; "Англо-український та українсько-англійський нафтогазовий словник" за редакцією проф. Р. Яремійчука, "Приповідки" проф. С.Пушика, уже згадуваний біобібліографічний покажчик за редакцією проф. В. Мойсишина та ін.

Завершилися збори концертом квартету саксофоністів "Джаз-класік" Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (керівник – доцент Олександр Мельник).

**Василь Мойсишин,
голова Івано-Франківського
осередку НТШ,
доктор технічних наук,
професор**

11 жовтня директором Станіславського педагогічного інституту був призначений Григорій Гречух, перший і єдиний керівник педінституту, уродженець Прикарпаття. Народився він 17 серпня 1898 року в м. Войнилів, тепер Калуського району, у селянській родині. 1909 року закінчив Войнилівську початкову школу і вступив до української державної гімназії в Станіславові. 1916 року зі шкільної лави був мобілізований у австро-угорську армію. В ранзі лейтенанта воював на Італійському фронті, потрапив у полон, з якого був звільнений 1920 року. Повернувшись до Войнилова, вступив у восьмий клас Станіславської гімназії, яку закінчив відмінно 1922 року. 1922-1927 рр. навчався на філософському факультеті Львівського університету. Склавши державні екзамени 1930 року, отримав право на викладання історії та німецької мови в середніх школах. З 1926 до 1935 працював викладачем учительської семінарії у Львові. З 1935 до 1939 був директором семирічної школи у с. Нижній Струтинь, тепер Рожнятівського району. 1939-1941 рр. працював шкільним інспектором Болехівського районного відділу освіти. У цей час закінчив одномісячні курси підвищення кваліфікації керівних працівників народної освіти в Києві. Під час німецької

окупації працював директором Войнилівської семирічної школи. З липня 1944 до березня 1946 – завідувач Войнилівського районного відділу народної освіти, а 1946-1952 рр. – заступник завідувача Станіславського обласного відділу народної освіти. З січня до жовтня 1953 – голова профспілки працівників початкової і середньої освіти області. До 16 листопада 1956 – директор Станіславського педагогічного інституту. Пізніше – директор Станіславської середньої школи № 5. Помер 22 серпня 1961 року. За час керівництва Г.Т. Гречуха інститут зміцнив свою матеріальну базу. Посилилась наукова робота викладачів та їх кваліфікаційний рівень. Тільки 1953-1954 рр. було захищено 7 кандидатських дисертацій. З 1956 року почали виходити "Наукові записки Станіславського педагогічного інституту". 1954 року навчання успішно закінчили і отримали дипломи з вищою освітою перші 258 студентів стаціонарного навчання, а 1955 – 185 студентів-заочників.

1955 року відбулося об'єднання Коломийського учительського інституту зі Станіславським педагогічним, а 1956 інститут повністю перейшов на підготовку вчителів широкого профілю з таких спеціальностей: українська філологія й історія, російська філологія й історія, фізика, математика і креслення. Час навчання збільшувався до 5 років. У цьому ж році отримали дипломи 491 студент стаціонарного навчання та 222 – заочного. За спогадами сучасників Григорій Гречух був м'якою і нерішучою людиною, надзвичайно боявся усяких несподіванок, особливо з боку партійних і репресивних органів (що в ті часи було зовсім не дивним).

Наш кор.

ЖИТТЄВА ПІСНЯ СТЕПАНА СПЕХА

Сучасні досягнення, здобутки і виступи наших громадян на міжнародній арені знайомлять світову спільноту з Україною, її історією, культурою, фольклором, етномистецтвом та ін., закликають своїх побратимів як у діаспорі, так і в рідному краю ще і ще звертатися до витоків власної історії, примножувати культурно-історичні надбання наших попередників, які незаслужено забуті і зневажені, повернути їх із забуття.

Живучи далеко від рідної домівки, вони подумки поверталися до «отчого порогу», тому і віддавали всі сили, знання, уміння для утвердження «духовної України» за геополітичними кордонами.

Нова історична доба української держави сприяє поверненню із забуття, ознайомленню із невідомими або майже

невідомими для більшості загалу нашого громадянства земляками, чії імена золотими літерами нині вписують у пам'ятну книгу історії України.

Одним із таких є відомий співак і музикант Степан Спех.

Нещодавно на адресу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника надійшов супровідний лист від дружини композитора – Ірини Качанюк-Спех із Мюнхена, в якому вона повідомила про книгу-дарунок «Композиції», збірку музичних творів її чоловіка Степана Спеха, видану у Львові з нагоди його 85-річчя. Пані Ірина з душевним смутком повідомила, що 22 лютого ц.р. її чоловік помер, тому, виконуючи його заповітне бажання, передає книгу «Композиції» університету з надією, що твори її чоловіка знайдуть гідне місце серед пошановувачів музики і будуть належно оцінені.

Відповідь-подяка за надісланий подарунок не забарилася – до пані Ірини з родиною особисто звернувся ректор університету, професор Б.Остафійчук. Дякуючи за книгу-дарунок, він наголосив на актуальності і зацікавленості композиторською діяльністю і творчим шляхом п. Степана Спехи, акцентуючи на його мистецьких

здобутках, які є «неоцінним надбанням для нас та майбутніх поколінь», і запевнив, що науковці та студенти університету складають подяку «за збереження спадщини та донесення творів композитора до широкого кола його шанувальників».

Дорогі читачі та шанувальники мистецтва! Радо знайомимо Вас з життєвим і творчим шляхом нашого дорогого земляка.

Степан Спех народився 13 червня 1922 року в Україні. В юності мама співала йому українські народні пісні. Вони глибоко зворушували Степана. Він навіть почав записувати пісні, тим передвіщаючи своє подальше зацікавлення.

Зачарований музикою,
п о ч а в

Його метою було посилити музикою характерні риси тексту, тобто належно "одягти" пісні в музику. Він робить це в особистісний спосіб з простою, зрозумілою всім, але глибокою красномовністю.

співати в церковному хорі. Його мрії про музичну кар'єру перервала Друга світова війна. Після війни він навчався музики в Німеччині – спочатку з Клере Фрюлінг-Герлях, а потім з видатним тенором Орестом Русняком. Після виїзду до Сполучених Штатів, Степан Спех закінчив свої студії в Українському Музичному Інституті в Нью-Йорку, де вчився у співачки Івонни Прийми та композитора Володимира Грудіна. Цей період дозволив Степанові вдосконалювати діапазон і експресію свого голосу, розвивати Liedert-та оперний репертуар і, врешті, розпочати професійну співацьку кар'єру. Він часто виступав як соліст концертів, які були спонсоровані українською громадою з нагоди відзначення різних культурних, історичних або релігійних подій. Американській публіці Степан Спех став відомим через трансляції громадського радіо WNYC Нью-Йорку. Разом з Шандором Лякатошом і його циганським ансамблем Степан Спех записав на платівці низку

українських пісень і танців під назвою "Перли України". З огляду на брак українських музичних партитур у той час, молодий тенор зайнявся нотною графікою, переписуючи ноти для українських музик, наприклад, для композитора Миколи Фоменка та скрипаля Володимира Цісика. Це відкрило йому мистецтво музичного нотування і складні деталі музичної композиції.

У той час він відчув привабливість опери й освоїв ролі з італійських, французьких, німецьких і українських опер, таких як "Аїда" і "Ріголетто" Верді, "Мадам Батерфляй" Пуччіні, "Кармен"

Бізе, "Фауст" Гунода, "Вертер" Массне, "Сапфо" і "Тарас Бульба" Лисенка, "Богдан Хмельницький" Данькевича, "Запорожець за Дунаєм" Гулака-Артемовського.

1959 року Степан Спех повернувся до Німеччини, на лаштований розпочати оперну кар'єру. Але цим

планам перешкодив трагічний випадок на роботі, який серйозно вплинув на його пам'ять. Він більше не міг запам'ятовувати довгі оперні тексти. Але зрілий співак-тенор не впав у відчай. Він перейшов до написання музики і до виконання Liedert. Деякі з них стали популярними трансляціями на Баварському радіо.

Раніше Івонна Прийма заохочувала Степана Спеха до написання музики й спонукала не тільки черпати з вокального репертуару, але й розбудовувати його. Перші три пісні цієї збірки, написані 1955 року, є безпосереднім результатом цих заохочень, решта ж – це вже спадок доброї поради, що припала до душі. Степан Спех вирішив стати музичним "наповнювачем" розмаїття ліричних текстів переважно українських авторів XIX-XX століть, включаючи Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесю Українку, Володимира Сосюру, Романа Купчинського, Володимира Янева, своїх віршів, а також ряду німецьких сучасників як Аманда Шейфер, Юдін Асман, Отто Рот, Георг Вегенер та ін. Ця збірка включає пісні для солістів та хорів,

дуети і тріо, а також кантату, написану для виконання як а capella, так і в супроводі фортепіано або фортепіано і флейти, скрипки або віолончелі. Ряд німецьких і українських перекладів виконала дружина композитора Ірина Качанюк-Спех, а Ігор Качуровський підготував українські варіанти кількох російських і польських текстів. Тематично пісні охоплюють не тільки типово українські, а й вселюдські переживання, думки й емоції. Композитор писав спочатку мелодію, а лиш потім подавав акомпанемент. Його метою було посилити музикою характерні риси тексту, тобто належно "одягти" пісні в музику. Він робить це в особистісний спосіб з простою, зрозумілою всім, але глибокою красномовністю. Для прикладу візьмемо музику до пісень "Рожеві пелюстки надії" Володимира Янева і "Колискова" Святослава Караванського. Щоб підкреслити фольклорний характер мелодії, в обох використано просту гармонію. Мелодії до "Розритої могили" Тараса Шевченка і "Сім струн" Лесі Українки мають більш хроматичну гармонію і обидві є мелодекламації, з характерними частинами, що ведуть оповідь і змальовують певний настрій.

Степан Спех також написав ряд релігійних музичних творів, тим доповнюючи свою багатолітню службу кантора в Українській Греко-Католицькій Церкві. Тут заслуговують на згадку його україномовні композиції для мішаного хору, "Божественна Літургія Св. Іоанна Золотоустого" і "Кантата" для фортепіано, для хору з п'яти голосів і тріо. Перша була написана 1979 року на відзначення 20-річчя заснування Апостольської Екзархії в Німеччині, а друга – 1988 року на текст Уляни Кравченко, вшановує тисячоліття християнства в Україні.

Збірка "Композиції" відображає ліричний і оптимістичний світогляд на життя. У своїй музиці Степан Спех промовляє не тільки від свого розуму, але й від свого серця. Ці пісні відображають його артистизм як виконавця і його талант як композитора, і є даниною обом.

Любов Максимів

Вже п'ятий рік поспіль студенти Педагогічного інституту виступають у ролі «маленьких миколайчиків» для дітей сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування Обласного

та речі першої необхідності. З подарунками студенти намагалися віддати дітям частинку себе, тепла, любові, підтримки. Не тільки дітки, але й студенти залишилися задоволеними, святковий настрій передався в кожне маленьке сердечко.

Таким зустрічам сприяють викладачі Педагогічного інституту, які завжди йдуть назустріч своїм студентам. Зокрема велика вдячність директору інституту О. Резі, заступникам С. Недільському, Г. Лемко та Л. Прокопів.

Марія Ключуряк,
студентка V курсу
Педагогічного
інституту

Івано-Франківського Угорницького інтернату.

І цього року студентський актив Педагогічного інституту провів збір благодійних внесків серед академічних груп, на які було придбано діткам теплий одяг, солодоші, канцтовари

10-11 грудня 2009 року в місті Івано-Франківськ у конференц-залі готелю «Станіславів» у рамках науково-інформаційного проекту «Євроатлантична інтеграція України» відбулася II Міжнародна наукова конференція «НАТО: ВИКЛИКИ І ТРАНСФОРМАЦІЯ – ПОГЛЯД З УКРАЇНИ»

Організаторами конференції виступили Центр інформації і документації НАТО в Україні, Посольство Литовської Республіки в Україні, Міністерство освіти і науки України, Інститут трансформації суспільства, Прикарпатський

політики Секретаріату Президента України Віктор Чалаван, головний спеціаліст сектору інформування громадськості та підготовки фахівців у сфері євроатлантичної інтеграції Управління євроатлантичної інтеграції Координаційного бюро європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України Сергій Есаулов, завідувач відділу інформаційної політики Національного центру з питань євроатлантичної інтеграції Володимир Фурашев, головний спеціаліст відділу європейської та євроатлантичної інтеграції Міністерства освіти і науки України Вікторія Карбишева, радник Департаменту НАТО Міністерства

національний університет імені Василя Стефаника, Головне управління з питань туризму, євроінтеграції, зовнішніх зв'язків та інвестицій Івано-Франківської обласної державної адміністрації, Управління у справах преси та інформації Івано-Франківської обласної державної адміністрації, громадська організація «Центр політичного моніторингу».

У роботі конференції взяли участь експерти НАТО, представники державних структур, дипломатичних представництв країн НАТО в Україні, неурядових громадських організацій та керівники центрів євроатлантичної інтеграції з усіх областей України, зокрема: в.о. директора Центру інформації і документації НАТО в Україні Наталя Немилівська, військовий аташе посольства Литовської Республіки в Україні, полковник Сігітас Буткус, Надзвичайний і Повноважний Посол України Петро Сардачук, перший заступник голови Держкомтелерадіо України Анатолій Мураховський, директор Інституту зовнішньої політики Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України Григорій Перепелиця, головний редактор Першого Національного каналу Христина Стебельська, завідувач відділу євроатлантичної інтеграції Головної служби зовнішньої

закордонних справ України

відносин НАТО – Україна;

- українська державна політика щодо інформування суспільства про НАТО;
- роль громадської дипломатії як інструмента розвитку міжнародного діалогу;
- методологія інформування суспільства: регіональні аспекти;
- проект нової Стратегічної концепції НАТО;
- євроатлантичний досвід Литви та інших країн;
- програма НАТО «Наука заради безпеки»: кооперація з Україною;
- сертифікація центрів євроатлантичної інтеграції;
- діяльність і перспективи регіональних центрів євроатлантичної інтеграції.

У ході роботи конференції було організовано дві відео-конференції з представниками штаб-квартири НАТО в Брюсселі.

На початку роботи конференції організатори та учасники відповіли на запитання представників ЗМІ.

У рамках роботи конференції в залі засідань Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника було проведено виїзне засідання Міжвідомчої робочої групи з інформаційних питань у складі

Міжвідомчої комісії з питань підготовки України до вступу в НАТО.

Також 10 грудня 2009 року відбулося відкриття документальної виставки «НАТО: місія заради свободи» в приміщенні наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Наш кор.

Анатолій Соловей, віце-президент Атлантичної ради України Олег Кокошинський, начальник відділу Укрінформу Наталя Костіна та інші. На конференції обговорені такі питання:

- сучасні тенденції

3 поклоном до Стефаніка

До 90-річчя від дня народження Григорія Гришка

“Поетичне слово Григорія Гришка, як голосний дзвін далеко чути. Мовити його навіть тихо, а воно зачепить найчутливіші струни серця і заграс веселковістю пісенних барв на весь край”

Ярема Гоян

Невтомна педагогічна, творча і громадська праця Григорія Гришка не може залишитися непоміченою. Він – ветеран Другої світової війни, кавалер урядових нагород, ветеран і відмінник народної освіти, поет, член Національної спілки письменників України, лауреат літературно-мистецької премії імені Марка Черемшини.

Народився Григорій Гришко 26 листопада 1919 року в родині ремісника на мальовничих берегах Супої, у краю козацької слави – в Яготині на Київщині.

Батько – майстер пошиття верхнього чоловічого одягу, завідував кооперативною майстернею. Мати Марія – домогосподарка, виховувала чотирьох дітей. Мала чудовий голос, дарувала односельцям свій спів у гуртках художньої самодіяльності та в церковному хорі.

1933 року батько врятував сім'ю від голоду: вивіз до Києва, а сам поїхав до Росії, де обшивав людей за харчі, які висилав додому.

Григорій навчався у місцевій середній школі, 1938 вступив на навчання в Харківський педагогічний інститут імені Г. Сковороди. У той час батько влаштувався на роботу в Києві, де було легше заробляти гроші. Григорій після першого курсу перевівся на навчання теж у Київський педінститут імені Максима Горького (нині Київський державний інститут імені М. Драгоманова), щоб бути ближче до нього.

1943 року він одним із перших студентів останнього курсу замінив ручку на автомат і пішов на фронт. У складі 911 артилерійського полку 340-ої Сумсько-Київської дивізії 38-ої армії першого Українського фронту брав участь у форсуванні Дніпра, визволенні Києва, Фастова, Білої Церкви, Шепетівки, на заході України – Рогатина, Ходорова, Самбора та населених пунктів Польщі. Пам'ять про однополчан, котрі полягли смертю хоробрих за визволення Києва 1943 року, Г. Гришко вшанував віршем “Стежина слави”:

... Лежать по зброї побратими,
І хилиться над ними жаль.
І чисте небо України,

Моя любов, моя печаль.
Летять, минають дні за днями,
Зникають десь поза селом.
Не заросте стежина слави
Понад Славутичем-Дніпром.

1946 року, після закінчення війни, життєвий шлях привів 26-річного юнака на Прикарпаття. Спочатку працював учителем української мови та літератури, інспектором райвно, завідувачем відділу народної освіти в Надвірній. З 1949 року вчителював, був завідувачем райвно на Снятинщині, довгий час працював директором Снятинської СШ імені В. Стефаніка. Закінчив заочно Станіславський педагогічний інститут.

Вивчав і шанував творчість Покутської трійці – Василя Стефаніка, Марка Черемшини, Леся Мартовича, яким присвятив не один вірш. Поетові ніщо не могло завадити щорічно, 14 травня, у день народження Василя Стефаніка, відвідувати літературно-меморіальний музей і покладати квіти на його могилу в Русові. Ось один із віршів, присвячених Володарю дум селянських – “Кров'ю серця”:

За горбами горби. Русів на видноколі...
Понад Прутом веселка у гомоні хвиль.

А в сузір'ї зорею селянської долі
Вірний син України Стефанік Василь.

Як котились тумани з горбів в долину
І димами спливали кудись в далину.

В сірій мряці тяглися ключі журавлині.
Не ключі, а селянська нужда в чужину.

І пливло за моря те квіління поволі.
І з камінних хрестів хлипав біль мужика,

Як кленові листочки, розвіяні в полі,
Так на серце лягала розпука тяжка.

Наче хвилі морські, розбивалися мрії,
Поверталися з вирію знов журавлі,

Умирили навки розбиті надії,
Та не гасла любов до своєї землі.

За горбами горби. Русів на видноколі...
Понад Прутом веселка у гомоні хвиль.

Де трагічну селянську продовжують долю,
Зігрівав кров'ю серця Стефанік Василь.

Під час відвідування садиби Василя Стефаніка Григорій Гришко завжди пригощався цілющою водою з криниці, з якої пив письменник. 1971 року з нагоди святкування 100-річчя від дня народження Василя Стефаніка, навпроти цвинтаря, де

він похований, на леваді, учасники святкування – державні діячі та діячі культури заклали дубовий гай. Дерево, посаджене Гришком, росте. Воно дороге поетові, про що він написав у вірші “Рости, мій дубе”.

Крислатий дубе, кучерявися дубе,
Розрісся ти і силою змужнів.

Серед садів та русівських горбів
Тріпоче листячко твоє зеленозубе.

Рости, мій дубе, кожної хвилини,
У глиб землі коріннями вростай.

Тебе я посадив, як закладався гай,
В столітній ювілей великої людини.

Щоб дощик поливав, гасав щоб вітровий
Між вітами на списах блискавиць,

Щоб вродою, узятю в зірниці,
Пишавсь Стефаніків
благословенний край.

Рости, мій дубе, набирайся сили,
Бери снагу із маминих грудей,

Даруй красу, спочинок для людей,
Піднось закоханих на лебедині крила.

Своєму приятелеві,
художнику України, Героєві праці
Василію Касіяну, який часто приїздив
з Києва до рідного Снятина, відвідував
середню школу імені В. Стефаніка,
де колись сам навчався, Г. Гришко
присвятив вірш “У сузір'ї зоря”:

Забіліли сніги, засивіли тумани,
Закурила підгір'ям убога земля.

Віншував Новий рік Іллю Касіяна
Із народженням сина його Василя.

І не знав Касіян, що розправивши крила,
Буде барви вбирати, як сонце росу,

Щоб Черемоша й Прута буйність і сила
Увінча його труд, переливши в красу.

... І Славутич дав силу, щоби барви яскраві
Увійшли у життя, мрії й долі краєн,

Щоб в сузір'ї великих, у доблесті й славі
Жив, світив для народу Василь Касіян.

Григорій Гришко підтримав ініціативу письменника, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка Яреми Гояна про встановлення на приміщенні середньої школи імені В. Стефаніка меморіальної дошки з барельєфом Василя Касіяна – великого художника великого народу, який він так щиро і ніжно любив.

Не менш приятельські стосунки едали Г. Гришка і молодого фотохудожника Василя Пилип'юка, який працював у районній газеті. Вже тоді великий педагог і психолог Г. Гришко бачив у ньому талант, відчував у його фотографіях руку професійного майстра. З часом Пилип'юк став фотомитцем світового рівня, лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка.

Божа іскра Юрія Ібрагімова

Член Національної спілки письменників України Г. Гришко друкувався в численних часописах, альманахах, колективних збірниках. Йому належить драматична поема "Серце Довбуша", поетичні книжки "Ти любов моя" (1961), "Сповідь" (1995). Чимало пісень на його вірші створили композитори А. Коломієць, М. Гринчишин, І. Фіцалович та ін. Понад усе поет любив зелене Покуття, до якого промовляв найщирішими словами:

Над рікою стою
І не можу очей відірвати
Від краси, що стривожила душу мою,
Від вершин ваших, сині Карпати.
Оksamитом постіль ви заслали свою,
В сизу димку вгорнули ялиці.
Я над Прутом стою і так жадібно п'ю
Запахну прохолоду живиці.
... Я Покуття люблю!
Де трава, ніби з шовку зіткана.
Чисте небо... А скільки пісень,
Як з роботи вертають дівчата!
Над рікою стою.
Прохолодою дихає ранок.
О, Покуття моє! Україно моя!
Подивився б на тебе Стефаник!

Навіть вийшовши на заслужений відпочинок, отримавши пенсію "За особливі заслуги перед Україною", Г. Гришко продовжував працювати на творчій ниві.

Пишався своїми випускниками, які стали відомими в Україні спеціалістами в різних галузях народного господарства та науки. Завдяки йому на Снятинщині зросла плеяда літераторів нової доби. Вони мають його за хрещеного батька, який був активним членом "Просвіти" і керував районним літературно-мистецьким об'єднанням.

Григорій Гришко зробив вагомий внесок в українську літературу. Він сіяв те, чим наділив його Бог. Його творчість – синівська сповідь перед Всевишнім, людьми, рідною землею.

Вічну оселю знайшов великий просвітянин і поет 4 червня 2005 року на Снятинському кладовищі.

**Теofil Виноградник,
член НТШ, "Просвіти"**

Біографічна довідка

6 березня 1948 року в Коломиї народився Юрій Ібрагімович Султанов. Походив з інтернаціональної сім'ї: мати – українка, батько – представник азербайджанського народу. Юрій Ібрагімович поєднав у собі найкращі високі і гідні якості обох цивілізацій - Сходу і Заходу. Він закінчив Коломийську середню школу № 9, Азербайджанський педагогічний інститут мов у Баку, а з 1970 року незмінно перебував на педагогічній роботі в нашому краї - спочатку в середній школі (вчителем, заступником директора, директором, інспектором), у Коломийському педагогічному училищі, а з 1986 року - асистентом, старшим викладачем, доцентом Івано-Франківського педагогічного інституту (тепер Прикарпатського університету), паралельно викладаючи в Інституті вдосконалення вчителів (тепер Інститут післядипломної освіти). 1989 року в Московському державному педагогічному інституті успішно захистив кандидатську дисертацію з проблеми літературного розвитку старшокласників і до останніх своїх днів працював над докторською дисертацією з методики викладання світової літератури. Він - автор численних підручників зі світової літератури для шкіл України (5, 8, 9, 10 класи), загальний тираж яких перевищив три мільйони екземплярів; член редколегій, науковий консультант і постійний автор журналів "Зарубіжна література в навчальних закладах", "Всесвітня література і культура в навчальних закладах України", гуманітарного альманаху "Галицько-Буковинський хронограф"; лауреат (I премія) Всеукраїнського конкурсу науково-методичних студій "У світі арабської літератури" (1996), премії "Світослов" (2002). Під його керівництвом написано і захищено три кандидатські дисертації.

Юрій Султанов – автор поетичних книг "Алхімія віртуальних ігор" (2001), "Камера-

обскура" (2002), "Я умру не в Парижі" (2003), неопублікованої п'єси в стилі Акутагави Рюноске та Юкіо Місіми "В країні мертвих масок" тощо.

Посвята зірці, що не згасла

4 травня 2003 року знаний на Прикарпатті, в Україні та цілому світі педагог, культуролог, поет Юрій Ібрагімович Султанов відійшов у вічність. Нещодавно (29.10.09-31.10.09) у стінах Прикарпатського національного університету імені В. Стефаніка, Інституті післядипломної освіти, усіх школах області та в Римі (у рамках співпраці Україна – Єрусалим) пройшла методична конференція, присвячена вченому, який значний час викладав у Прикарпатському університеті.

Конференція розпочалася в одній з новітніх аудиторій Прикарпатського національного університету імені В. Стефаніка і

...як людина великої життєвої та творчої енергії, Юрій Ібрагімович для багатьох з нас був і залишиться прикладом професії вчителя відданості ідеї, літератури.

тривала 3 дні. Доцент кафедри світової літератури Алла Михайлівна Мартинець вступним словом відкрила конференцію, де пригадала про дружню атмосферу, що панувала в колективі, про те, що для співробітників він був другом та соратником. Говорила про Юрія Ібрагімовича як про людину, яка сприймала усі витівки життя з усмішкою на обличчі.

Відповідальний секретар журналу «Зарубіжна література в школах України» Мокрієва Ірина Юрївна про Юрія Ібрагімовича зазначила: «Астрологи довели, що навіть, коли зірка гасне, то її промені блукають по небу ще кілька тисячоліть. Зірка нашого Юрія Ібрагімовича згасла, але її іскри зігрівають нас і сьогодні... він мав Божу іскру».

Професор Марко Теплинський зауважив, що як людина великої життєвої та творчої енергії, Юрій Ібрагімович для багатьох з нас був і залишиться

прикладом відданості ідеї, професії вчителя літератури. Таким він і залишиться у пам'яті всіх тих, хто мав щастя працювати, спілкуватися з ним, читати його книги і статті, слухати його неповторну манеру декламації віршів...

У спогадах завідувача кафедри світової літератури, професора Володимира Матвіїшина Юрій Ібрагімович постав у образі людини, яка творчо підходила до вивчення літератури (і не тільки зарубіжної) та закликала до вивчення перекладних творів і міжпредметних зв'язків.

Учень, одностудент доктор філологічних наук Ігор Козлик усіх присутніх здивував коротеньким однохвилинним фільмом-інтер'ю Юрія Ібрагімовича, який закликав жити, думати і говорити однаково! Ігор Володимирович Козлик згадує свого колегу, як «Людину непровінційного гагунку» та стверджує словами митця: «Тільки слово може примусити щось робити!».

У цей же день пройшли обговорення в секціях проблем, що прямо чи віддалено згадуються у працях відомого науковця. Це методична спадщина викладання зарубіжної літератури в школі; проблеми пропедевтики; поліхудожній розвиток особистості; родинне читання та художня парадигма Маски: контекст Сходу і Заходу.

Другого дня відбулися майстер-класи провідних педагогів України та круглі столи з обговорення методичних концепцій викладання зарубіжної літератури. Провели підсумкове пленарне засідання ОППО, де обговорили здобутки в царині літератури та визначили питання, які потребують доопрацювання.

Завершальним етапом конференції, присвяченої відомому землякові, культурологу, педагогу, була поїздка на малу батьківщину, у Коломию, де відбулося вшанування пам'яті та покладання квітів на могилу поета.

Антоніна Кашуба,
студентка V курсу
Інституту філології

Сьогодні газета «Університет» вирішила завітати до проректора з виховної роботи, соціального розвитку і зв'язків із громадськістю, завідувача кафедри соціальної педагогіки, кандидата педагогічних наук, професора, відмінника освіти України Богдана Івановича Ковбаса та поговорити з ним про актуальне – виховання.

Доброго дня, Богдане Івановичу! Нещодавно, а точніше 7 липня 2009 року, Міністерство освіти і науки видало наказ № 636, яким була затверджена Концепція національного виховання студентської молоді. Як Ви оцінюєте цю подію?

На цей документ ми давно очікували. Адже, що таке національне виховання сьогодні? Яка його роль у глобалізованому світі? Я щиро переконаний, що саме національне виховання студентської молоді, котре формує ядро української інтелігенції на основі національної ідеї, може стати відповіддю на всі виклики сучасності.

Яка основна мета і завдання національного виховання?

Відповідь на це запитання ми можемо знайти в уже згаданій концепції. Зокрема, там сказано, що «головною метою національного виховання студентської молоді є формування свідомого громадянина – патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів». Щодо завдань національного виховання студентської молоді, то вони звучать так:

- формування національної свідомості, гідності громадянина, виховання поваги й любові до рідної землі й українських традицій;
- підготовка свідомої інтелігенції України, збереження інтелектуального генофонду нації;
- вироблення чіткої громадянської позиції,

прищеплення молодим людям віри у верховенство закону, який є єдиною гарантією свободи;

- підняття престижу української мови в академічному середовищі, забезпечення і розвиток українськомовного освітнього простору;
- формування у суспільній свідомості переваг здорового способу життя, культу соціально активної, фізично здорової та духовно багатой особистості;
- створення необхідних умов для ефективного розвитку студентського самоврядування, виявлення його потенційних лідерів та організаторів;
- забезпечення високого рівня професійності та вихованості молоді людини, сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації;
- плекання поваги до своєї alma mater, дотримання і розвиток демократичних та академічних традицій вищого навчального закладу».

Яким чином виховна робота в Прикарпатському національному університеті співвідноситься з Концепцією?

Виховна робота, яка проводиться в університеті, базується на спрямуванні студентів у практичну площину, зверненні уваги молоді на найгостріші соціальні проблеми. Вона сприяє формуванню правового світогляду молоді, національно-патріотичного, художньо-естетичного виховання, пропаганді здорового способу життя, росту духовності та культури студентів. Наше кредо: університет європейський за змістом, національний за духом.

А щодо основних напрямів національно-виховної діяльності?

У нас виховна робота ведеться в кількох напрямках, кожен з яких включає в себе низку заходів: **національно-патріотичне виховання** (покладання квітів під час вшанування пам'яті героїв Крут; покладання квітів біля пам'ятника генералу Тарасу Чупринці (Роману Шухевичу) в с.Тишківці Городенківського району в річницю його загибелі;

звіти художньої самодіяльності інститутів, факультетів, присвячені 65-річчю УПА; покладання вінків на вшанування пам'яті жертв Другої світової війни; вшанування пам'яті Кобзаря на його могилі в Каневі та на малій батьківщині в с. Моринці; вшанування козацьких традицій на Прикарпатті (Манявський Скит), в с. Четвертинівці Вінницької області та в м. Батурин Чернігівської області; вшанування пам'яті героїв УПА (меморіальне кладовище м. Івано-Франківськ; відзначення «Дня Героїв» (вшанування учасників національно-визвольних змагань 1914-1921; 1939-1959рр. Вічевий майдан м. Івано-Франківськ); **морально-правове виховання** (тематичні виставки в залах бібліотек; виставки книг, присвячених вшануванню діяльності «Просвіти» на Прикарпатті; поїздки студентів до іноземних університетів); **художньо-естетичне** та

духовне виховання (зустрічі з поетами, літераторами; участь у загальноміській Хресній ході; студентський Галицький бал); **фізичне та трудове виховання** (посадка дерев; участь студентів-спортсменів у чемпіонаті України з футболу серед студентських команд; легкоатлетичний пробіг до Дня міста; козацькі забави та ін.); **превентивне виховання та виховання на основі обрядів, звичаїв українського народу.**

Яку роль у виховній роботі Ви відводите органам студентського самоврядування? Особливу... Серед основних завдань є підвищення ефективності навчально-виховного процесу, забезпечення виховання духовності та культури студентів. На сьогодні у Прикарпатському національному університеті діють Студентський сенат, профком. Їхня робота для нас – безцінна.

Дуже Вам дякую за цікаву розмову.

Дякую і Вам. На завершення хочу тільки додати, що виховання – це незавершений процес, який супроводжує людину протягом усього її життя. Ми виховуємо, нас виховують – так у діалектичному зв'язку і проходить виховний процес.

А тепер дозвольте від щирого серця привітати Вас і весь колектив нашого вчнз з Різдом Христовим та Новим Роком!

Зичу вам міцного здоров'я, творчого натхнення, здійснення ваших професійних планів, особистих бажань та усіх мрій і задумів.

Нехай Різдво та Новий рік принесуть вам тільки добробут, благополуччя, родинне тепло та злагоду, щирих друзів та партнерів, шани та любові від рідних і близьких вам людей, щасливих і яскравих подій та усього найкращого!

Наш кор.

Традиції сучасності!

«Галицькі бали» стали доброю традицією в сучасному Івано-Франківську. Вони своєю історією сягають кінця XVIII століття. Нещодавно мешканці Івано-Франківська вкотре мали змогу відвідати «Галицький бал», який став початком відродження забутої в наш час класичної бальної культури. Ініціатори балу прагнули виховати в молоді культуру танцю, популяризувати давні традиції Галичини, згуртувати людей засобом цікавого, здорового та корисного в усіх аспектах дозвілля.

Вже за традицією організаторами виступають Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника в особі ректора професора Богдана Остафійчука та Студентського Сенату. Цього року «Галицький бал» відбувся 21 грудня у приміщенні Івано-Франківського обласного академічного музично-драматичного театру імені Івана Франка. Учасниками були всі мешканці та гості міста. Крім того, на свято було запрошено зірок української оперної сцени. Для учасників балу обов'язковим був «дрес-код»: для дам – бальна або вечірня сукня повної довжини, для кавалерів – фрак або темний костюм з краваткою чи метеликом.

Наш кор.

1 березня 1940 року. Подвір'я колишньої торгівельної школи заповнене молоддю. Фасад будинку прикрашений червоними прапорами, портретами "вождів", яким галичани тепер мають поклонятися замість Господа Бога. Біля входу – трибуна, біля якої громадається представники нової влади: обласного і міського комітетів комуністичної партії, обласного і міського відділів освіти, військові, викладачі педшколи та новоствореного учительського інституту.

Це урочистості з нагоди першого дня навчання в Станіславівському державному учительському інституті.

З трибуни звучить славослів'я політиці комуністичної партії під мудрим керівництвом вождя світового пролетаріату товариша Сталіна. Міняються оратори, звучать заїжджені лозунги. Слово надають викладачеві української літератури інституту, колишньому вчителю Станіславівської державної української гімназії, Василю Пашницькому. На трибуну піднімається невисокий худорлявий чоловік в окулярах. Тихим голосом починає:

"Довелося вам першими бути" – ось цими словами привітаю вас на новий шлях життя; нехай вони будуть для вас усе і всюди напрямними – трохи більше вимагатиме від вас життя, бо ж ви перші з десятків соток тисячів молоді, що будуватиме і розвиватиме краще, ясне завтра.

Бо ви ті, що пам'ятають, скільки злиднів та горя, нужденного рабства та ламання душ було в давній школі. Бо ж ми ті, що повинні зрозуміти і радісно привітали Визволення, назустріч вийшли зірці Волі.

У радісну хвилину, коли ступаєте на новий шлях, не забудьте звернутися думкою в оте недавнє прокляте минуле і згадати ваших друзів та старших братів, що так важко здобували вищу освіту. Скільки могил на кладовищах бувшої ганебної пам'яті Польщі, а в них студенти-бідняки, що впали переможені від хвороби та нужди. І знаєте, як важко і після укінчення студій здобувати кусень сухого хліба і який-небудь варстат праці.

Розважте все те й побачите, що вам припала інша доля – ось ви підете в інститут – учитись будете з охотою, а після зразу ж візьметесь до праці, до радісної щасливої роботи на безмежних просторах нашої прекрасної Батьківщини.

Ви вольові, сміливі, юні піонери нового життя. Тому з гордістю кожен із вас сказати може: "Я один із перших". На відміну від інших промовців Пашницький жодним словом не згадав "мудрого вождя й учителя всіх народів" та його партію. А такі речі тоді не забувалися. І згадали йому це через шістьнадцять місяців у катівні станіславського НКВС.

Народився Василь Пашницький 5 червня 1903 року в родині шевця

Михайла Пашницького в селі Вовчинці (зараз у межах Івано-Франківська). Після закінчення віділової школи вступив у Станіславівську державну українську гімназію. Йшла Перша світова війна. Розвалювалися дві великі імперії – Російська й Австро-Угорська. Сходила

Викладач української мови та літератури Станіславівського учительського інституту Василь Пашницький (запорядкований у бібліографічній таблиці у червні 1941 р.)

зірка волі для багатьох пригноблених ними народів. Зірвалася до боротьби за свою незалежність й Україна. Свідома молодь Галичини добровільно зголошувалася під національні прапори. Серед неї багато студентів та гімназистів. Зголошується добровольцем до УГА і Василь Пашницький. Було йому тоді п'ятнадцять років. З УГА він пройшов увесь тернистий шлях її перемог і поразок.

Повернувшись у Станіславів, записується до третього класу гімназії, з якої пішов захищати волю України. Серед тринадцятирічних школярів вісімнадцятирічний юнак виглядав батьком і дійсно був їхнім опікуном. Утримувався репетиторством. З усієї родини залишився тільки батько, який сам перебивався з хліба на воду і жодної матеріальної допомоги не міг дати синові. Василь доношував військову форму та чоботи, голодував, але вчився на «відмінно» і тому одержав безплатне місце в учнівській бурсі. Крайні нестатки і голод супроводжували весь період його навчання в гімназії, бо майже всі зароблені репетиторством гроші він витрачав на книжки. Вже тоді був пристрасним бібліофілом. Його шкільний товариш, пізніше професор

Львівського університету Юліан Редько, згадував: "Серед крайньої нужди і голоду закінчив гімназію. Мав одну пристрасть – був вродженим бібліофілом. Міг не їсти, але не міг не купити книжки".

У гімназії був активним учасником пластового руху і одним з керівників (сотником) пластового куреня імені Гетьмана Мазепи. Тоді ж захоплюється комуністичними ідеями і стає членом КПЗУ (на поч. 30-х років виходить з партії, одружившись з дочкою священника та розчарувавшись у комуністичній ідеології у зв'язку з голодомором та репресіями в Радянській Україні).

Після закінчення гімназії 1927 року вступає у Львівський університет на гуманітарний відділ. На прожиття заробляє приватними лекціями і далі майже всі гроші витрачає на книжки. Він частий гість букіністичних книгарень, його бібліотека налічує понад тисячу томів. Не має до їх тримати, тому зберігає частинами у товаришів, які мають свої помешкання.

Навчаючись в університеті, займається й науковою працею: збирає матеріали з фольклору та етнографії, які пізніше лягли в основу книжки "На лемківсько-бойківській межі", що була видана польською мовою 1935 року у співавторстві з Й. Фальковським. Вільні від навчання та заробітків години проводить у бібліотеці НТШ та фондах Національного музею, часто користується консультаціями професорів М. Возняка та І. Свенціцького.

Після закінчення студій з 1 жовтня 1936 року займає посаду контрактного вчителя у Станіславівській українській державній гімназії. Викладає польську мову і літературу. В результаті перенесеної хвороби горла голос мав слабкий, який можна було сприймати тільки за ідеальної тиші. І така тиша завжди панувала на уроках Пашницького, настільки цікаво умів подати учням матеріал. Його колишній учень, журналіст М. Дмитрів згадував: "Коли в нашому класі почав викладати польську мову і літературу професор Василь Пашницький, він спершу не викликав у нас особливих симпатій. Голос у нього був тихий, іноді ніби застрягав десь у глибині горла. Але незабаром ми довідалися, що такий голос – це результат перенесеної важкої хвороби – туберкульозу горла, і відтоді на уроках Пашницького панувала ідеальна тиша.

Минув місяць-два, і ми переконалися, що новий викладач має неабиякий педагогічний талант і величезну ерудицію, що він ставиться до кожного учня з широю приязню і доброзичливістю. Ми тягнулися до нього зі своїми проблемами, сумнівами, горем. І кожному з нас він допомагав

порадами, розвіював наші сумніви, заряджав нас бадьорістю і оптимізмом”.

Професор Пашницький, сам зазнавши бідності, старався допомогти бідним учням чим міг. М. Дмитрів згадував, як Пашницький допоміг йому отримати стипендію “Просвіти”, часто запрошував у гості, дозволяв користуватися своєю величезною бібліотекою.

Багато зробив для створення та організації роботи шкільного музею, де було зібрано сотні експонатів матеріальної та духовної культури галичан.

З приходом Червоної армії все змінилося. Українська державна гімназія була ліквідована, на її базі створено СШ № 3. Велика бібліотека гімназії, де було багато унікальних видань, до збирання яких причинився й Пашницький, була вивезена й знищена. Як відомому бібліофілові, Пашницькому було доручено створити в місті обласну бібліотеку. Наказом від 19 січня 1940 року по Станіславському обласному відділу народної освіти В. Пашницький призначається директором обласної державної бібліотеки.

Нарешті він опинився в рідній стихії. З яким ентузіазмом Пашницький збирає рідкісні видання, комплектус твори світової й вітчизняної літератури, різних галузей науки! Можливості для цього були великі – чудові приватні бібліотеки, залишені людьми, що не сприйняли більшовицького “раю”. Відбираючи краще з цих книгозбірень, Пашницький рятував їх від неминучого знищення. Днював і ночував на роботі. Крім того, з 1 березня 1940 року йому було запропоновано викладати українську мову і літературу в новоствореному вчительському інституті. Він був там єдиним місцевим викладачем. Поки що жодна хмара не закриває небосхил родинного щастя Пашницьких. У Василя є улюблена робота, дружина Соня займається вихованням двох чарівних дівчаток. Танцевдовзі вдарив грім. Наприкінці літа з Міністерства культури приїхала комісія для перевірки роботи бібліотеки. З якою гордістю директор показував членам комісії зібрані скарби, з якою насолодою хвалився раритетами. Та не бачив чомусь захоплення високої комісії, навлаки, обличчя її членів ставали щораз суворішими, а репліки сухішими. Врешті, побіжно оглянувши бібліотеку, комісія зробила висновок, що тут зібрано багато макулатури. Наказали подати каталог і голова комісії засів за “роботу”. Червоними “птичками” позначав книги, що підлягали вилученню як контрреволюційні, націоналістичні, клерикальні. Не допомогли докази Пашницького, що це унікальні, безцінні видання, які необхідні бібліотеці.

Ось як згадує про цей факт Ю. Редько: “Одного разу одержав повідомлення, що приїде висока комісія з Міністерства культури на перевірку

роботи бібліотеки. Радів. Мав чим похвалитися. Хай дізнаються в столиці, які скарби нагромадив для визволеного народу. Приїхали. Похвалили за порядок, за велику кількість книг у новоствореній бібліотеці.

– Але тут у вас, певно, чимало баракла? – кинув один із членів комісії.

– Як це розуміти? – здивувався Василь.

– Покажіть каталоги.

Комісія засіла їх переглядати.

– А що, хіба не казав я? – голова комісії червоним олівцем ставив “птички” коло більшості книжок.

– Що це значить? – питав Василь.

– Що ви відмічаєте? – А все те, що треба негайно знищити.

– Як знищити? Чи ви здуріли? Це ж цінні речі! Це раритети, унікальні видання.

– Це баракло! Контрреволюція, націоналізм, мракобісся, попівщина! Молодші члени комісії почали дертися по драбинах на стелажі і за списком скидати на долівку відмічені червоним твори: понад півтори сотні томів “Наукових записок” Товариства ім. Т. Шевченка, вісім великих томів “Історії України-Руси” М. Грушевського, його ж “Історію української літератури”, всі твори Богдана Лепкого, український переклад Біблії у виданні Британського біблійного товариства, варшавське 16-томне видання творів Шевченка, річники “Літературно-наукового вісника” ...

Все нові й нові книжки летіли на долівку. За українськими полетіли зі стелажів книжки польські, німецькі ...

Василь стояв, мов скам’янілий, непритомними очима дивився на роботу комісії.

– Що ..., що з цими книгами хочете робити? – насилу видавив із себе.

– Як що? Знищимо! Зараз же знищимо!

Василь опритомнів. З його уст вирвалася справжня лавина обурливих слів:

– Ви невігласи! Неуки! Варвари, вандали! Ви знаєте, що робите? Вам свині пасти, а не книгами займатися!

На книгах ви розумієтесь, як вовк на зорях! Це злочин, що ви хочете робити!

– Да, товаришу Пашницький ... З вами у нас буде ще окрема розмова. Мусимо поставити питання про можливість залишення вас на посаді директора ...

Взагалі про вашу особу ... Будем іметь ввіду, – докинув російською мовою голова комісії.

Вилучені книжки звалювали жужмом на великі вантажні машини і везли у невідомому напрямі”.

Погроза не забарилася. Наказом від 5 серпня 1940 року Пашницького було переведено заступником

новопризначеного директора з тим, щоб протягом короткого часу передав йому бібліотеку. 23 серпня Василь Пашницький був звільнений і з цієї посади. Для нього це був великий удар. І не так втрата улюбленої роботи

вразила його, як неспромога зрозуміти найсправедливіший у світі лад, який нищить духовні здобутки людства, щоб не допустити до них своїх громадян. Залишилась у Пашницького тільки посада викладача учительського інституту. Але й там він був білою вороною. Викладачі, крім нього, усі зі Східної України та Росії, до всього місцевого ставилися з підозрою, якщо не сказати – вороже, у всьому добачаючи прояви націоналізму. А Пашницький не завжди вмів та й не хотів приховувати свої думки. Не знав, що за кожним його кроком уже стежать. 18 червня 1941 року він підписує трудову угоду про читання циклу лекцій та проведення практичних робіт для заочників з курсів історії української та старослов’янської мов. А 22 червня, коли над Станіславом загулинімецькі літаки і на місто впали перші бомби, В. Пашницького заарештували. За чутками – за доносом одного з викладачів інституту. Під час обшуку забрали всю його величезну бібліотеку, де були унікальні видання, куплені ціною великих особистих обмежень. Книжок було стільки, що ледь вмістилися у вантажний автомобіль. Відомо, що Василь Пашницький був розстріляний на третій день після арешту. А через тиждень до міста вступили угорські війська. Рідні та близькі заарештованих кинулись розшукувати їх. Безліч трупів було знайдено на подвір’ї тюрми під шойно викладеним асфальтом і в казематах НКВС. За твердженням М. Дмитріва, в останньому місці було знайдено і труп В. Пашницького. Його дружині Соні, яка теж розшукувала свого чоловіка, про це не сказали, боячись травмувати (очікувала дитину, яка народилася через два місяці і була названа Ідою. Зараз учитель-пенсіонер, проживає в обласному центрі).

Жодних документів, крім постанови про арешт, в архівах не знайдено (ні звинувачень, ні протоколів допитів, ні вироку), що давало підстави обласній прокуратурі довгий час відмовляти дочці Пашницького Іді Василівні в реабілітації її батька. І тільки 17 квітня 1991 року Василь Пашницький був реабілітований. До 100-річчя від дня народження педагога, краєзнавця і бібліофіла обласній науковій бібліотеці імені І. Франка спільно з Музеєм освіти Прикарпаття організовано ілюстративно-документальну виставку, присвячену Василеві Пашницькому і видано брошуру “Василь Пашницький – педагог, краєзнавець, бібліофіл”. На фронтоні бібліотеки планується відкрити йому пам’ятну дошку.

Юрій Угорчак

Він відступив. Щоб напасти?

Прикарпаття одним з перших увійшло в епідемію грипу. Ці кілька тижнів особливо важкими були для медичних працівників. Минулого тижня в області почали говорити про стабілізацію ситуації.

Однак ще й досі на шпальтах газет, екранах телевізорів домінує тема грипу. Що думає з цього приводу завідувач здоров'я Прикарпатського національного університету Галина Рубич? Ми попросили прокоментувати ситуацію на прикладі нашого університету.

– 23 листопада учнів і студентів нашого краю загалом, та й Прикарпатського університету зокрема, відновився навчальний процес. Чи означає це закінчення епідеміологічного стану?

– Відновлення навчального процесу зовсім не означає припинення

протиепідеміологічних заходів боротьби з грипом та ГРЗ. Обласна надзвичайна протиепідемічна комісія наразі не зняла карантинних заходів у медичних установах міста. За словами заступника головного державного санітарного лікаря Івано-Франківської області Марії Бойко, карантинно-обмежувальні заходи в повному обсязі не змінюються. Лише відновлюється навчальний процес. У разі перевищення рівня захворюваності в навчальних закладах рішення про введення додаткових канікул повинні прийматися безпосередньо на місцях.

Крім того, комісія зобов'язала відповідні служби "здійснювати профілактичні протиепідемічні заходи, особливо підвищити контроль над станом захворюваності дітей і студентів", а також рекомендувала в найближчі дні провести роз'яснювальну роботу з педагогічними колективами і батьками про те, в яких умовах потрібно працювати, про необхідність дотримання післякарантинних рекомендацій медиків.

– Як мають поводитися працівники великих університету, що постійно контактують зі студентами?

– Так само, як і самі студенти: одягати маски, часто мити руки, провітрювати приміщення. На коридорах потрібно встановлювати килимки з дезінфікуючими засобами.

– А чи зверталися студенти після карантину зі скаргами на застуду чи ГРЗ?

– Незважаючи на те, що протягом усього періоду карантину наша

поліклініка працювала у звичному режимі, студенти рідко звертались за наданням допомоги. Та й із гуртожитків на час епідемічної ситуації в області студентів відправили додому. Після 23 листопада суттєвих звернень чи фіксування простудних захворювань не було. Але це ще не означає, що потрібно заспокоюватися. Необхідно проводити профілактику, бо, як ми знаємо, «листопадовий грип» був лише однією із хвиль грипу, що наближається.

– За якими ознаками можна розпізнати хворобу?

– Люди, як правило, відчувають головний біль, загальну фізичну слабкість, сухий кашель, утрудненість дихання носом, відбуваються виділення з нього, сильні болі в суглобах. Тому вже за перших ознак потрібно звертатися до медиків.

– А є особливості в користуванні масками?

– Маску не можна використовувати більше трьох годин на добу, передавати іншій людині, викидати в смітник, зберігати її в поліетиленовому пакеті.

– Як уберегтися, якими профілактичними засобами треба послуговуватись студентам університету, щоб уникнути недуги?

– Уникнути надзвичайно складно. Людина не може себе повністю ізолювати від зовнішніх контактів, особливо коли хворіє велика кількість людей. Вірус дуже любить низькі температури і чудово себе почуває в холодному середовищі. Взимку велике скупчення людей: громадським транспортом користуються більше, магазини та закриті приміщення відвідують частіше. Практично

неможливо уникнути зустрічі з вірусом, тому кожна людина ймовірно піддається ризику. Як же вберегтися? У часи підвищення захворюваності на ГРВІ необхідно вживати якомога більше рідини. Навіть під час лікування призначають велику кількість рідини, оскільки вона виводить токсини з організму, інтоксикація значно знижується. Бажано, щоб пиття було підкисленим: компоти, морси – вірус боїться кислого середовища. Натомість у лужному середовищі він почувається чудово. Необхідно збільшити в раціоні кількість вітаміну С. Чому саме його? Тому, що цей вітамін «відбудовує» зруйновані вірусом стінки судин. Бажано, щоб він був у натуральному вигляді: фрукти,

овочі, цитрусові, хоча під час епідемії можна збільшити його кількість і за рахунок медичних препаратів аскорбінової кислоти, але обережно і попередньо порадившись із лікарем.

У передепідемічний і епідемічний період потрібно кожен день вживати продукти, які містять природні фітонциди: цибулю, часник і всі продукти, що містять вітамін С. Харчування повинне бути ситим. У транспорті, на роботі не контактувати з хворими людьми й уникати переохолодження організму. Якщо захворювання не вдалось попередити, слід звернутися до лікаря, краще викликати його додому.

– Чи потрібно зараз проводити вакцинацію?

– Вакцинація – найкращий спосіб запобігти епідемії. Але в нашій області, на мою думку, це питання запізно порушувати.

Інтерв'ю вела
Наталія Криворучко

3 історії святкування

Святкування Нового року в нашій свідомості міцно пов'язане із зимою, морозом і снігом.

Але це свято не завжди припадало на 1 січня. Колись у країнах Європи так само, як і в Україні, Новий рік відзначали або навесні, коли розпочинався новий землеробський цикл, або восени, коли він завершувався. Пізніше ж, у християнську добу, його об'єднували з Різдом або Великоднем.

Традиція зустрічати Новий рік саме 1 січня – давньоримська. На наших теренах вона стала утверджуватися після того, як 1699 р. Петро I видав відповідний указ. Відтоді на зміну національним народним традиціям почали приходити європейські. Але від царського указу до моменту, коли ялинка стала звичним явищем спершу різдвяних, а потім новорічних святкувань, минуло півтора століття.

Цікаво, що в Європі замість ялинки спочатку використовували ступінчасту дерев'яну піраміду, на полицях якої розкладали так звані “дари волхвів”. Прикраси й подарунки розвішували також на гілках листяних дерев (наприклад, вишні).

Ідея прикрасити саме ялинку належить, за переказом, Мартіну Лютеру. Одного вечора, напередодні Різдва, його особливо вразила краса навколишньої природи: чисте зоряне небо, сніг виблискує і порипус під ногами, а на гілках засніжених ялин – відблиск зірок. І він вирішив порадувати родину – приніс додому маленьку ялинку й прикрасив її свічками. Окрім свічок, ялинки вбирали “істівними” оздобами: рум'яними яблуками, золотими й срібними горіхами, цукерками та медовим печивом. Для дітей розвішували іграшки, але не як прикраси, а як подарунки.

Ялинки з іграшками й свічками веселили людей у нашій країні до кінця 1917, а потім були заборонені як “пережиток буржуазного минулого”. Повернувшись ялинка (звісно, не як різдвяна, а як новорічна) після того, як газета “Правда” 28 грудня 1935 р. надрукувала статтю радянського партійного діяча П.Постишева “Давайте організуємо до Нового року дітям гарну ялинку”. Невдовзі на новорічному святі у Кремлі з'явилася перша

“державна” ялинка, а поруч із нею Дід Мороз і Снігуронька.

Образ новорічного Діда Мороза постав із двох персонажів давньослов'янського фольклору: грізного й суворого Мороза,

який міг знищити врожай (тож до нього ставилися з повагою й острахом), і Діда – шанованого предка, покровителя роду. Але дивним чином із цих двох цілком серйозних постатей виник зовсім інший образ – добродушний дідусь з величезним мішком подарунків, такий собі “завідувач” ялинки. Його “онука” Снігуронька теж колись була персонажем старовинних казок (існувало навіть декілька історій про крижану дівчинку, яка розтанула навесні). Образ Снігурки набув популярності після того, як композитор М. Римський-Корсаков написав оперу за мотивами п'єси О.М.Островського, а остаточно закріпився в традиції святкування Нового року лише після “реабілітації” ялинки у 1930-х роках.

До речі, а ви ніколи не замислювалися, звідки в нашій країні взялася традиція зустрічати Новий рік за столом?

Ще за Петра I, який і наказав святкувати Новий рік з 31 грудня на 1 січня, головним на святі був не стіл, а бали. Майже до середини XIX століття новорічного меню не існувало, а те, що зараз вважається за незмінну приналежність до новорічного столу, насправді прийшло зі столу різдвяного. На початку XIX століття кухня була простою. Навіть у будинках знаті на новорічному столі цілком могли опинитися солоні огірки, гриби і салат з редьки. Також подавали поросят, смажених пуляррок (різновид курей), відварену форель у вині і тільне з йоржів.

Прийшов час прохолодних напоїв, морозива і коньяків. На рубежі XIX і XX століть вина пили французькі, іспанські кріплені, італійські і німецькі. А наслідуючи шампанське, робили ігристі вина. Звичайно, пили горілку, настоянки і наливки, навіть пиво. На початок XX століття на новорічному столі почали з'являтися анчоуси, омари, сардини. Без горезвісного поросяти і гусака з яблуками не обходилося, але з ними вже змагалися рябчики й індички.

Після революції святкування Нового року відмінили. Але його все одно зустрічали. Правда, танці були можливі тільки тихі, щоб не розбудити сусідів. Ось тоді-то, ймовірно, і виникла звичка сидіти за столом. Пригощання було мізерним. Намагалися, звичайно, вішати на заборонену революцією ялинку горіхи в золотій і срібній фользі, яблука...

1936 року Новорічна ялинка вже проходила разом із танцями. Радянський новорічний стіл не став вишуканим – його могла прикрасити навіть ковбаса, нарізана кружечками. Втім, у деяких магазинах, як і раніше, продавали рябчиків та ікру. У сорокові роки Новий рік зустрічали горілкою, вареною картоплею і оселедцем, прикрашеним кілочками цибулі.

У п'ятдесятих жити стало веселіше. Святкувати Новий рік вже не вважалося за негоже і збиратися можна було не лише вузьким колом, але й великою компанією. На столах з'явилися холодець, оселедець під шубою, прибалтійські шпроти, і, звичайно ж, салат «Олів'є» або «Зимовий». Готували його у великій посудині і щедро заправляли майонезом. Під бій курантів неодмінно треба було відкривати пляшку «Радянського шампанського». У тісних квартирах стіл займав увесь простір, тому доводилося вибирати: танці або їжа. З появою телевізорів і «прмови президента» стіл переміг остаточно. З того часу ми ніяк інакше це свято собі і не уявляємо!

Наш кор.

Новий рік – свято Василя

Святий Василій — одна з найсвітліших і найславніших постатей старовинної грецької церкви.

Святе письмо говорить, що любов св. Василя завжди чуйна, вона готова допомогти не лише приятелям, а й ворогам. Для бідних, старих, слабих, сиріт і вдів він буде великі добродійні заклади, які від його імені дістали назву василіяди.

У цей день народ вшановував усіх Василів. Ще опівночі приходили поважні газди в'язати мого діда Василя.

Найперше під хатою колядували. То було так хвилююче і прекрасно. А в душу вливалася така святість, що піднімала всіх нас у хаті й виводила до колядників.

А що другий празник — святого Василя.

**Радуйся,
Ой радуйся, земле. Син Божий
Народився...**

Дід першим виходив на подвір'я, а мав добрий голос, то зразу виділявся між колядниками.

Після колядки хтось із найповажніших в'язав дідові руки перевеслом, віншуючи:

**Вінчую Вас величний та
славний господарю,
Всім добром та гараздом, якого в
Бога бажаєте,
У людей масте.**

**А нас, колядників, не за зле майте.
Що ми повернули у Ваш дім
заколядувати.**

**Поверни, Господи, на весь рік та вік,
Аби Ви дочекали відтепер за рік.
З Василем!
Дай Боже!**

А ще й так віншували:

**Вінчусмо Вас щісьтом, здоровльом!
Нинішнім Новим роком! Василем!
Зичимо нині на Новий рік,
Аби щісливим був увесь вік.**

**Дай Боже в гаразді та добрім здоровлі
відсвіткувати,**

**А на другий рік ще
ліпших сьвіт діждати!**

Дай Боже!

Подякувавши колядникам, дід запрошував: «Будьте ласкаві вступити до хати». Тоді: «Сідайте, аби у нас добро всідалосі».

Гостина була вже на столі. Посередині в чотиригранній пляшці — вишнівка, а коло пляшки — келішечок, хіба-що трохи більший від наперстка. Пили по черзі. Келішок обійшов стіл

два рази. Як дід наливав другий раз, то припрошував: «Випиймо до пари, аби дід з бабов були в парі». «Дай, Боже!»

Як лиш налили вишнівки, дідів кум Ілько казав: «Витаємо Вас (до кумів звертались на «ви»), Василю, з патроном. Зичимо здоровлі, довгих років та всіляких гараздів. Будьте здорові, як зима, веселі, як весна, а багаті, як заможна осінь. З Василем!» «Дякую, дай Боже, аби'смо ще всі дочекали другого

Василь!» — у відповідь бажав дід.

По гостині одягався дід у довгий вишитий кожух і йшов зі статечними газдами в'язати інших Василів. Повертався десь уже перед ранком.

У той час у хаті починалися нові обрядодійства. Мати чи баба йшла з хлібами-васильниками до криниці по воду. Приносила повнісіньке відро, ставила на порозі, вітаючись: «Христос сі рождає!». «Славимо його!» — відповідали. «З Новим роком! З Василем! Аби здоровлі та сила до нас прибули!» Відтак васильником котила від порога до столу, примовляючи: «Аби сі брикали воли і корови, вівці і кози. Та й ми аби були здорові!» Торкалася своєї голови: «Аби-с, дитинко, була велична, як сей Василь величний». Наливала холодної, крижаної води в миску, кидала туди кусники хліба, зрізаного з трьох боків, вівса з «діда» і гроші (монети), кликала усіх митися: «Умиймо-сі, аби бути здоровому, як вода, і все з хлібом та грішми». Вода була така холодна, що заходили запарі в руки.

Але найцікавішими були новорічні засівання збіжжям. Адже Василь — покровитель землеробства. Того ранку від посівальників у нас не зачинались двері. Кожен хотів бути першим полазником, бо першому — найліпші гостинці. Не дурно

кажуть, що хто рано встає — тому Бог дає. Найперше посівав тетин онук:

Сійся, родися, жито, пшениця.

Всяка пашниця,

На щастя, на здоровля,

на Новий рік,

Аби вам родило краще, як торік.

Коноплі — по стелю,

а лен — по коліна,

Аби вас, хрещених, голова не боліла.

Будьте здорові, з Новим роком!

Дай Боже!

Пізніше віншували сусідські хлопчики:

Сію, сію, посіваю,

З Новим роком Вас вітаю!

На щастя, на здоровля,

на Новий рік,

Аби'те дочекали відтепер за рік.

Най ваші худібка здорова плекас,

А вгень, град і туча усіх обминає.

З Новим роком!

З Василем!

Дай Боже!

Зерно після посівальників давали курям, аби добре

неслися. Іще вранці на Новий рік дід вносив до хати ягня або теля, аби цілий рік веселим був. Котив до хати біб, аби велися барани, поросята... Казали: який Новин рік — таким буде цілий рік. Як перший день Нового року щасливий, то й рік буде щасливим.

Жінки старалися не ходити вдень до чужих, хіба що ввечері, аби не бути першим полазником, бо то недобра ознака.

Не можна в цей день нічого позичати. До Нового року муситься повернутиборгчищосьінше, як зичили.

Дівчата ворожили — долю свою вгадували. Перекидали через хату ходаки, аби знали, з котрої сторони прийде жених.

А якого сміху було, як в тетині доньки Настуні ходак спинився коло комина на хаті. Ні тичка, ні ворина не досягли його. Аж хлопці приклали драбину й так дістали. Відтак жартували: «Отепер твій жених з неба прийде».

Як у церкві на Новий рік оголошували перші заповіді, дівчата, які конче хотіли віддатися, приходили до церкви в спідницях навиворіт. Казали, що цим дивували людей, аби швидше вийти заміж. Якраз наступала пора весіль — м'ясиці.

Наш кор.

Стародавня бірманська легенда говорить, що одного разу Буйвол переміг у сутичці Тигра й посміявся над ним. З того часу Тигр не любить Биків (і Корів), тому, проводжаючи 2009 рік, не можна хвалити його. Зате Новий 2010 рік потрібно зустрічати з повагою й надією - це Тигру до вподоби. Тигр завжди йде вперед, нехтує умовностями, ієрархією й консерватизмом розуму. Тигр - знак незвичайної дії, несподіваних ситуацій і виняткової долі. У кожному разі, рік жовтого металевого Тигра - це рік видатних особистостей і битви найсильніших людських амбіцій, рік досягнень і випробувань.

Що одягти в новорічну ніч:

В одязі бажано мати щось смугасте. Аксесуари й прикраси рекомендується підібрати з натуральних матеріалів, каменів. Гарні металеві кільця, намисто, браслети, сережки із золота, срібла, міді й платини (але не більше двох різних металів). Для одягу підійдуть прикраси з натуральних матеріалів: шкіри, хутра, бавовни тощо.

Що повинно бути на святковому столі:

Зустрічаючи 2010 рік, поставте на стіл жовті або смугасті свічки. На стіл треба подавати м'ясо усіх видів (для вегетаріанців - соєві продукти, інші бобові). Враховуючи характер і металеву природу нинішнього Тигра, непогано приготувати м'ясо на шампурах або за допомогою гриля; гарнір можна приготувати з картоплі, буряка, моркви. На десерт - підсмажений арахіс. Напої жовтих, червоних і бурштинових тонів, особливо підійдуть апельсиновий і мандариновий соки. Однак не варто дозволяти собі й близьким випити із приводу свята зайву чарку, щоб не стати схожим на залятих ворогів Тигра - Мавп. На час святкування музичний центр краще виключити, замінивши його співом - сольним або хоровим. Чакування повинні бути різноманітними, щоб будинок протягом року був повною чашею. Стіл краще поставити на середину кімнати, у центрі стола - металева ваза з жовтими фруктами.

Як прикрасити будинок до свята:

В оздобленні кімнат і стола повинні бути речі з металу: срібні

чарки, облямований металом ріг, прикраси з металокераміки. На ялинку добре зробити іграшки своїми руками й загадати потаємні бажання. Новорічні свята - прекрасна можливість виявити свій талант дизайнера.

Почати можна з коридору, тому що саме тут ви будете зустрічати своїх гостей, Діда Мороза й Снігурку. Для прикраси коридору підійдуть великі

ялинкові гілки, декоративні свічі, кольорові кулі, жартівливий напис, що зустрічає гостей. Кухню також можна прикрасити пахучою ялинковою гілкою, а хлібницю або сільничку перев'язати яскравою атласною стрічкою.

Щоб додати приміщенню більш святкового настрою, прикрасьте його серпантинном, повітряними кулями, ялинковими іграшками і т.д. Грона серпантину підвішують до люстри, закидають на картини або кріплять до стіни чи стелі. Дуже декоративно виглядають кольорові надуті кулі, якщо їх, зібравши у великий букет, підвісити підлюстрою або прикріпити до стіни на різній висоті. І хоча, звичайно ж, головна краса квартири - ялинка, можна обійтися й зеленими гілками, склавши з них зимові букети або новорічні композиції.

Ялинкові гілки можна закріпити на книжковій полиці, за картиною, просто приколоти до стіни. Прикрасьте ці гілки ялинковими прикрасами, срібними нитками, стрічками, бантами, закріпіть на них ялинкові свічки. Підійдуть гілки будь-якого хвойного дерева (ялини, сосни, туї, кипариса).

А дітям ви можете запропонувати милу їхньому серцю забаву - нехай розмалюють вікна й скляні двері у вашому будинку новорічними візерунками. Тільки

спочатку домовтеся з ними, що потім вони допоможуть вам відмити скло від фарби. Та й фарба повинна бути найпростішою - акварельною або гуашшю. Масляну фарбу ви навряд чи відшкребете від скла.

Що малювати? Нехай діти думають самі, надайте їм волю, але поглядайте час від часу, що вони там роблять, так буде краще й для них, і для вас. Вікна й двері можна оформити рядами бурульок. Для цього треба взяти смугу білого паперу й по краях намалювати контури бурульок. Їх можна злегка пофарбувати голубою аквареллю із двох сторін. Потім вирізати й зігнути смугу так, щоб нижній ряд був видний з-під верхнього. Можете запропонувати намалювати на ватмані Діда Мороза, Снігурку, зайців, білок, вовка, інших лісових мешканців і, звичайно ж, новорічну ялинку. Нехай повністю замалюють ватман, а ви потім прикрасите цим колективним шедевром стіну!

Зав'язані банти й м'які драпіровані стрічки зроблять ваш будинок ще святковішим. А зробити їх просто. Викроїть з бязі смужки бажаної довжини, підігніть зрізи й прокладіть по них зигзагоподібний рядок. На стрічках можна намалювати горошки, зірочки, інші фігурки. А можна зробити по-іншому.

Ще простіше, але не менш красиво. Розріжте картату тканину й тканину в горошок на смужки, зав'яжіть кожну смужку бантом, пензликом нанесіть крохмаль на тканину й набийте бантики ватою. Гарно виглядають ажурні кульки. Обмотують надуту кульку нитками, бажано товстими. Потім промашують їх крохмальним клеєм (або насиченим розчином цукру) і дають добре висохнути. З кульки випускають повітря, а каркас, прикрасивши його хвойними гілками й блискітками, підвішують під стелею. Додайте "золоті" і "срібні" дрібнички у вазу з фруктами й горіхами. Від цього ваза стане надзвичайно ефектною.

Прийшов Новий рік, а з ним - і новий період. Тому варто зустріти Новий рік у новому одязі.

За матеріалами ded-moroz.at.ua

Штрихи до Спартакіади університету

Рік 2009 став вдалим для студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у спортивному житті. Протягом змагального сезону наша студентська дружина стартувала у VIII Спартакіаді університету 2008-2009 навчального року. У цих досить престижних змаганнях, які проводяться кожного року, беруть участь збірні команди інститутів та факультетів.

Беручи активну участь у спартакіадних баталіях з таких видів спорту як волейбол, баскетбол, настільний теніс, міні-футбол, плавання, шахи та легкоатлетичний крос, наші студенти виявили велику силу волі до перемоги, про що свідчать їхні призові місця, здобуті у безкомпромісній спортивній боротьбі.

Хочеться відзначити жіночі і чоловічі команди Юридичного інституту. У їхньому активі п'ять спартакіадних перемог, а саме: з волейболу (жінки), настільного тенісу (жінки і чоловіки), міні-футболу та плавання.

Досить вдало стартували чоловічі збірні команди Інституту туризму. Вони були найсильнішими серед волейболістів і баскетболістів.

Баскетбольний турнір, який входив до заліку Спартакіади, видався успішнішим для спортсменів «слабкої статі» (але сильнішої за спортивним духом) – дівчат економічного факультету. Юні спортсменки впевнено перемагали своїх суперниць баскетбольного майданчика.

Не обійшлося без святкування для переможців Спартакіади, збірної команди кросменів факультету математики та інформатики, які зайняли перше загальнокомандне місце з легкоатлетичного кросу серед студентської молоді.

У VIII Спартакіаді університету серед шахістів високу майстерність і тактику гри демонстрували першорозрядниця Мирослава Кухта і кандидат у майстри спорту Євгеній Федоришин, представники філософського факультету. До речі, протягом трьох Спартакіад вони були незмінними лідерами.

Слід відзначити наших студентів, які виборювали звання переможця в особистому заліку Спартакіади. Так, наприклад, Аннюк Мар'яна і Краснюк Михайло (Юридичний інститут)

стали кращими серед тенісистів. На водяних доріжках впевнено виграли плавці: кандидат у майстри спорту Гора Володимир (фізико-технічний факультет) і студентка Юрович Тетяна (філософський факультет).

Серед кросменів першими на фініші були Генік Марія з економічного факультету і Полюляк Тарас з Юридичного інституту.

- Інститут туризму – VI місце, 72 очки
- Інститут історії і політології – VII місце, 68,5 очок
- Інститут філології – VIII місце, 58 очок
- Педагогічний Інститут – IX місце, 57,5 очок
- Фізико-технічний факультет – X місце, 56 очок
- Філософський факультет – XI місце, 55 очок
- Факультет іноземних мов – XII місце, 36 очок

Вже добра традиція склалася на кафедрі фізичного виховання. Тренерсько-викладацький колектив у кінці календарного року визначає десятку кращих спортсменів, кращі інститути та факультети, а також збірні команди, які успішно брали участь у спортивно-масових заходах університету 2009 року.

До символічного списку кращих спортсменів року ввійшли такі студенти:

За підсумками результатів VIII Спартакіади університету 2008-2009 навчального року визначилися загальнокомандні місця серед навчальних підрозділів згідно з турнірним становищем:

- Юридичний інститут – I місце, 121 очко
- Економічний факультет – II місце, 93 очки
- Інститут мистецтв – III місце, 85 очок
- Інститут природничих наук – IV місце, 84,5 очок
- Факультет математики та інформатики – V місце, 83 очки

1. Євгеній Федоришин – кандидат у майстри спорту, чемпіон області, переможець Спартакіади з шахів. Студент 3 курсу філософського факультету.

2. Мар'яна Аннюк – першорозрядниця, переможець Спартакіади з волейболу і настільного тенісу. Студентка 3 курсу Юридичного інституту.

3. Володимир Гора – кандидат у майстри спорту, призер чемпіонату області з плавання. Студент 5 курсу фізико-технічного факультету.

Кубок ректора

4. Леся Боднар – переможець Спартакіади з баскетболу. Студентка 2 курсу економічного факультету.
5. Тетяна Сайко – призерка Спартакіади з волейболу. Студентка 4 курсу Інституту туризму.
6. Іван Павлюк – призер Спартакіади з волейболу. Студент 4 курсу Інституту мистецтв.
7. Зоряна Озарук – призерка Спартакіади з волейболу. Студентка 4 курсу Педагогічного інституту.
8. Вікторія Білик – першорозрядниця, призерка обласної Універсіади серед студентів вчз, призерка Спартакіади з настільного тенісу. Студентка 3 курсу Інституту історії і політології.
9. Євгеній Долинко – призер першості університету з армреслінгу. Студент 4 курсу Інституту природничих наук.
10. Роман Баницький – призер Спартакіади з шахів. Студент 5 курсу факультету математики та інформатики.

Кращими навчальними підрозділами визнано переможця та призерів VIII Спартакіади університету – Юридичний інститут, економічний факультет та Інститут мистецтв.

Визначено збірні команди, які виявилися сильнішими з окремих видів спорту університетської Спартакіади; інші залишилися без призових місць, але виявили спортивний характер і волю до перемоги. Із них чоловічі баскетбольна та волейбольна збірні команди Інституту туризму, чоловіча команда з волейболу Інституту історії і політології, дівчата-волейболістки Педагогічного інституту, збірна команда шахістів факультету математики та інформатики, футбольна збірна з Інституту філології, а також студентська спортивна дружина – представники Інституту природничих наук.

Надзвичайно тішать успішні старті наших спортсменів-студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Вдалих вам стартів 2010 року!

Михайло Семенюк,
головний суддя Спартакіади,
асистент кафедри
фізичного виховання

Незважаючи на епідемію грипу, яка вирувала в листопаді цього року, викладачі Прикарпатського університету вирішила сказати грипу «Ні!» та під егідою спортивного клубу «Наука» провели турнір з міні-футболу під назвою «Кубок ректора», який відбувся з 17 до

інституту. У півфіналі економісти перемогли юристів з рахунком 3 : 0 . До фіналу потрапили команди кафедр спортивно-педагогічних дисциплін і фізичного виховання.

В упертій і безкомпромісній боротьбі за «Кубок ректора» перемогла команда кафедри спортивно-

23 листопада. У ньому взяло участь 12 команд університету.

Із вступним словом виступив ректор Богдан Остафійчук, який висловив свої настанови і побажання учасникам змагань. Він зробив перший удар по м'ячу, відкривши турнір.

У результаті напруженої боротьби у півфінал вийшло 4 команди кафедр спортивно-педагогічних дисциплін і фізичного виховання, а також викладачі економічного факультету та Юридичного

педагогічних дисциплін. Вона одержала головний приз – Кубок ректора, грамоти і грошові нагороди. Друге місце посіла кафедра фізичного виховання, а третє дісталось викладачам економічного факультету.

Степан Хопта,
директор спортивного
клубу «Наука»

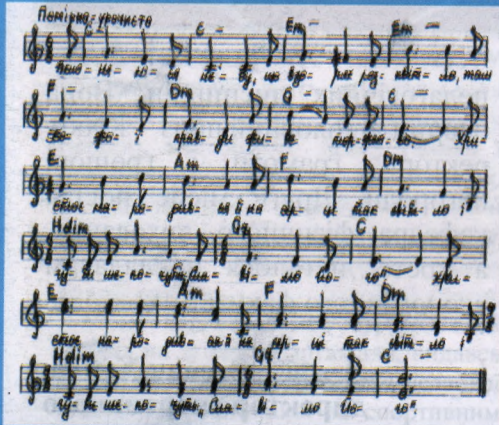
Христос Народився!

Вклоняюся небу!

слова Любомира Кліща
музика Богдана Шиптура

1. Вклоняюся небу, що в зорях розквітло,
Там Божої правди живе торжество.
Христос народився й на серці так світло
І губи шепочуть: «Славимо Його!»

2. Христос народився — Син Бога живого,
І в небі з'явилася ясна зоря,
І скільки на світі нам жити для того,
Щоб серцем збагнути всю велич Різдва?!

3. Із Божої ласки над нами витає
Дух Миру, Надії, Любові й Добра,
Пречиста Марія Дитя обнімає
І більшого щастя на світі нема!

4. Так радісно нині ангели співають,
Злились воєдино і Небо й Земля,
Від серця й до серця всю землю вітають
З народженням Божого Сина Христа!

Засновник видання - Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (ректор - член-кореспондент НАНУ, доктор фізико-математичних наук, професор **Богдан Остафійчук**)

Відповідальні за випуск:

**Жанна Дутчак, Любов Максимів,
Наталія Криворучко**

Коректор: **Любов Максимів**

Верстка і дизайн: **Жанна Дутчак**

Газета зареєстрована обласним управлінням у справах преси та інформації Івано-Франківської облдержадміністрації від 29.08.2005р.

Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу інформації
№ 555, серія ІФ

Редактор - кандидат філологічних наук
Любомир Кліщ

Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.
Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції